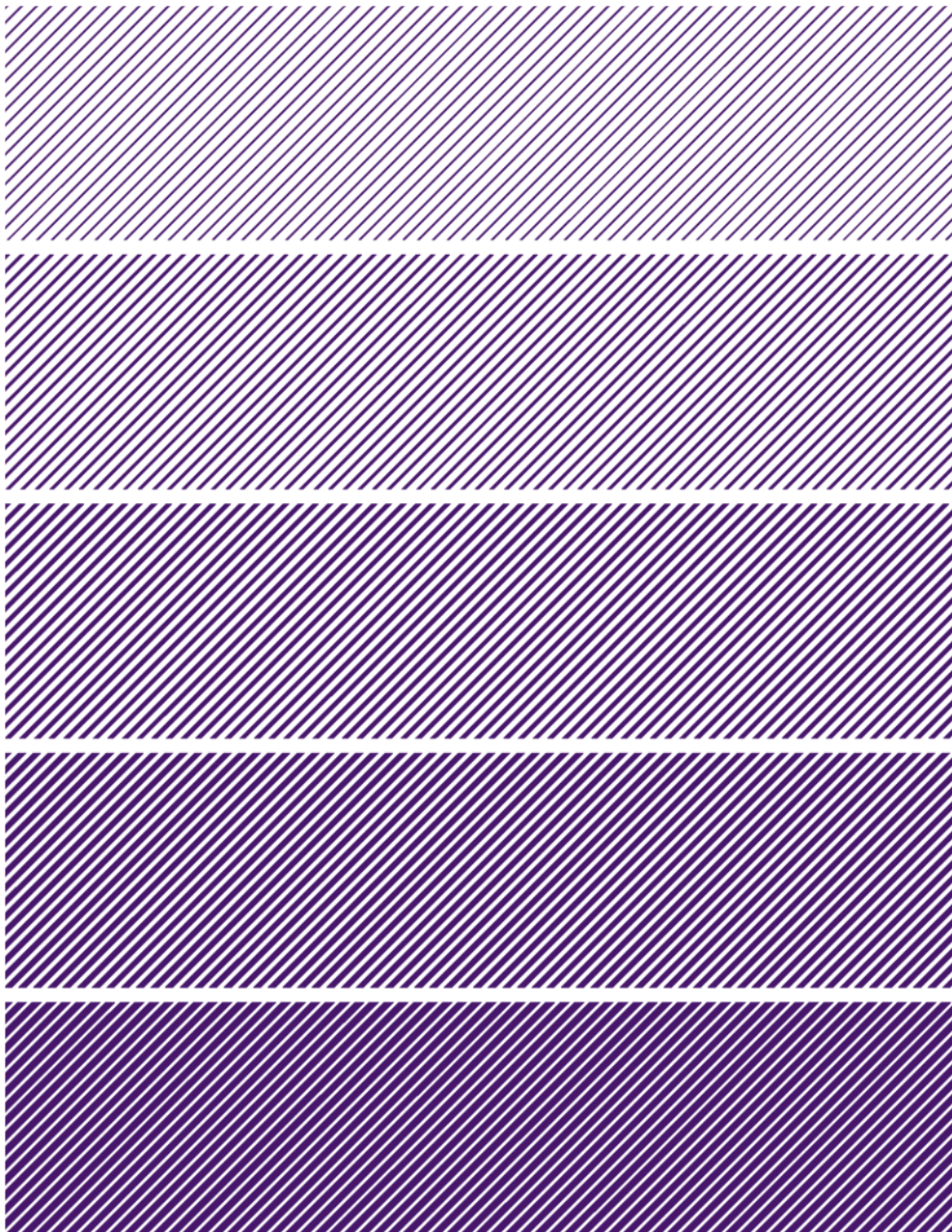

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Oppsummering fra stedlige tilsyn i seks forbrukslånsbanker

DATO:
10.05.2019
[Korrigert versjon 13.05.19: Avsnitt 6 – siste setning
er strøket]

Innhold

1	Innledning og hovedpunkter	3
2	Etterlevelse av Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån	4
3	Utlånsvirksomheten – øvrige forhold	8
4	Operasjonell risiko	10
5	Forretningsmodell – Avkastning og risiko	10
6	Oppfølging	11

1 Innledning og hovedpunkter

Finanstilsynet har siden mars 2018 gjennomført stedlige tilsyn i følgende seks banker med forbrukslån som sentralt virksomhetsområde: Bank Norwegian, Easybank, Instabank, Komplett Bank, Monobank og Santander Consumer Bank.

Tilsynene ble gjennomført som ordinære inspeksjoner basert på dokumentasjon som ble innhentet på forhånd. Etter hver inspeksjon har hver bank mottatt en foreløpig rapport med Finanstilsynets konklusjoner og vurderinger. De foreløpige rapportene danner, sammen med bankens skriftlige kommentarer til de foreløpige rapportene, grunnlaget for endelige merknader til hver bank. Merknadene til den enkelte bank er tilgjengelig på Finanstilsynets nettsted. Gjennom denne oppsummeringen ønsker Finanstilsynet å kommunisere enkelte observasjoner og vurderinger, blant annet for å klargjøre forventninger til banker som opererer i dette markedet.

Formålet med tilsynene var blant annet å kartlegge bankenes etterlevelse av Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån, som ble innført i juni 2017. En viktig del av tilsynet besto i å undersøke hvordan bankene kontrollerer at kundene som tilbys lån har en tilstrekkelig evne til å betjene lånet.

12. februar 2019 ble retningslinjene avløst av "Forskrift om krav til finansforetakens utlånspraksis for forbrukslån" fastsatt av Finansdepartementet. Forskriften avviker fra retningslinjene når det gjelder krav til avdrag på rammekreditter og kravene som må oppfylles for å kunne tilby refinansieringslån som ikke tilfredsstiller de øvrige kravene i forskriften. Bestemmelsen om at det kun skal ytes lån til kunder med dokumentert betjeningsevne og kravene til beregningen av kundenes betjeningsevne, er imidlertid innholdsmessig de samme som i Finanstilsynets retningslinjer. Det samme gjelder bestemmelsen om at det ikke skal ytes forbrukslån dersom kundens samlede gjeld overstiger fem ganger årsinntekt, og at nedbetalingslån maksimalt skal avdras over fem år.

Overgangen fra retningslinjer til forskrift medfører at kravene til bankenes utlånspraksis blir bindende. Til gjengjeld åpner forskriften for at bankene kan yte forbrukslån som ikke oppfyller ett eller flere av kravene til betjeningsevne, gjeldsgrad og avdrag innenfor en fleksibilitetskvote på fem prosent av verdien av innvilgede lån hvert kvartal.

Tilsynene viser at flere av bankene ikke hadde, eller først nylig har, tilpasset seg viktige bestemmelser i retningslinjene. Tilsynene viste dessuten at bankene ved vurdering av betjeningsevne ikke tok hensyn til alle relevante utgifter eller undervurderte utgiftene, slik at kunder som i henhold til retningslinjene ikke burde fått forbrukslån, likevel fikk innvilget lån. Tilsynene viste i tillegg at flere banker underveis i søknadsprosessen tilbyr kunder høyere lån enn de opprinnelig hadde søkt om. Finanstilsynet mener en slik praksis strider med god forretningskikk.

Tilveksten av nye misligholdte lån viser at en betydelig del av bankenes kunder selv i gode tider får problemer med å betjene lånene bankene innvilger. Alle bankene som har vært undersøkt, har solgt misligholdte lån, og de fleste bankene har inngått avtaler om fortløpende salg av nye misligholdte lån.

Flertallet av bankene har en betydelig del av virksomheten sin rettet mot andre nordiske land, og enkelte av bankene har planer om ytterligere geografisk ekspansjon. Virksomheten i utlandet er ikke underlagt norske regler om utlånspraksis. I stedet må foretakene følge nasjonale regler for krav til kredittvurdering mv. i de ulike landene (krav som gjennomfører forbrukerkredittdirektivet).

Finanstilsynet har under tilsynene ikke vurdert etterlevelsen i andre land. Finanstilsynet har imidlertid i merknadene påpekt at omfattende aktivitet i utlandet innebærer særskilte risikoer som det forventes at bankens styre følger tett.

Finanstilsynet har i merknadene til den enkelte bank blant annet konkludert med at tapsrisikoen knyttet til bankenes utlånsvirksomhet er betydelig, og at markedet for salg av misligholdte forbrukslån kan endres raskt. Bankenes høye utlånsvekst og etablering av innskudds- og utlånsvirksomhet i flere land bidrar til høy operasjonell risiko. Manglene Finanstilsynet har avdekket med hensyn til bankenes utlånspraksis og bruk av agenter, innebærer dessuten en betydelig omdømmerisiko.

Under de stedlige tilsynene ble også bankenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket vurdert. Tilsynene viste at etterlevelsen til dels var svært mangelfull i enkelte banker. Dette omtales ikke nærmere i samlerrapporten. Det vises i denne sammenheng til tilsynsrapportene til de enkelte bankene.

2 Etterlevelse av Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån

Forbrukslånsbankenes forretningsmodell kan innebære en interessemotsetning mellom bankene og forbrukerne ved at det ytes lån som sett fra bankens side gir høy risikojustert lønnsomhet, samtidig som mange låntakere påføres økonomiske problemer. Tilsynene i forbrukslånsbankene viser at bankene i betydelig grad overvurderer søkerens betjeningsevne og yter lån selv om deres egne modeller tilsier at det er betydelig risiko for at kunden får betalingsproblemer. Finanstilsynet forventer at foretakene tilpasser vurderingen av kundenes betjeningsevne. Enkelte av bankene har i svar på de foreløpige tilsynsrapportene gitt uttrykk for at det vil iverksettes tiltak som innebærer en betydelig innstramning av vurderingen av betjeningsevne.

Betjeningsevne

Generelt

Ifølge retningslinjene for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån skal bankene beregne kundens evne til å betjene lånet basert på kundenes bruttoinntekt og alle relevante utgifter, herunder renter, avdrag på lån og normale utgifter til livsopphold. I vurderingen av kundenes betjeningsevne bør finansforetaket legge inn en renteøkning på minst fem prosentpoeng på kundenes samlede gjeld. Dersom lånekundene ikke har tilstrekkelige midler til å dekke normale utgifter til livsopphold etter en slik renteøkning, bør lån ikke innvilges.

Bankene vurderer kundenes betjeningsevne på grunnlag av informasjon om faktisk inntekt og summen av beregnede kostnader.

Enkelte av bankene beregner betjeningsevnen for enkeltsøkere som inngår i en husholdning med to inntekter, som søkerens andel av det beregnede likviditetsoverskuddet for husholdningen basert på søkers andel av husholdningens samlede inntekt. Finanstilsynet bemerker at søkerens beregnede lånekapasitet dermed i betydelig grad vil avhenge av ektefellens/samboerens inntekt og gjeld, som banken ikke får bekreftet ved hjelp av eksterne kilder. Dessuten forutsetter bankenes beregningsmåte at ektefellene/samboerne i praksis deler utgiftene også knyttet til personlig gjeld.

Ved beregning av lånekostnadene knyttet til boliglån tar noen banker utgangspunkt i et beløp søkeren oppgir som sin andel av husholdningens boliggjeld, uten at banken krever informasjon om grunnlaget for opplysningen og hvordan den resterende boliggjelden betjenes. Dersom det legges til grunn for betjeningsevnevurderingen at ektefelle/samboer skal dele på kostnader, forventer Finanstilsynet at banken etablerer kontrolltiltak for å sikre at ektefelle/samboer har tilstrekkelig inntekter.

Levekostnader

Ved beregning av den enkelte kundes betjeningsevne anvender bankene satser for månedlige levekostnader som hensyntar husholdningens sammensetning. Finanstilsynet sammenligner satsene som anvendes av den enkelte bank, med satsene som følger av SIFOs¹ referansebudsjett. Etter Finanstilsynets oppfatning bidrar bruk av levekostnadssatser som er lavere enn SIFO-satsene, i flere av bankene til å overvurdere søkerens betjeningsevne.

Bankene hensyntar i varierende grad kostnader til skolefritidsordning og barnehage. Etter Finanstilsynets oppfatning bør eventuelle kostnader til skolefritidsordning og barnehage hensyntas i bankens vurdering av betjeningsevne.

Etter Finanstilsynets oppfatning bør utgifter knyttet til bilhold hensyntas i betjeningsevne for lånesøkere med bil. SIFOs referansebudsjett inkluderer et anslag for slike utgifter.

SIFO informerer på sin hjemmeside om at utgifter til bolig, strøm og andre bolutgifter (som f.eks. vedlikehold) ikke er inkludert i referansebudsjettet. Etter Finanstilsynets oppfatning

¹ Forbruksforskningsinstituttet SIFO

Oppsummering fra stedlige tilsyn i seks forbrukslånsbanker

bør beregningen av betjeningsevne for personer som eier bolig, hensynta utgifter til kommunale avgifter, strøm, forsikring og vedlikehold. For personer som leier bolig, har enkelte banker lagt til grunn lave satser når søker ikke har oppgitt faktisk husleie. Finanstilsynet mener bankene bør gradere minimumssatsene for husleie avhengig av bosted.

Finanstilsynet bemerker i tillegg at bankenes anslag for kundenes levekostnader må inkludere et tillegg utover SIFO-budsjettet som er tilstrekkelig stort til å ta hensyn til relevante utgiftstyper som ikke ligger inne i SIFO-budsjettet, som helsetjenester, feriereiser, gaver mv.

Lånekostnader

Flere av bankene beregnet kostnadene knyttet til lån som skal videreføres, basert på normale løpetider for tilsvarende nyetablerte lån istedenfor på faktisk, gjenværende nedbetalingstid. Bankene sto derved i fare for å undervurdere lånekostnadene betydelig. Finanstilsynet understreker at bankene må etablere rutiner for å beregne lånekostnader som legger til grunn faktisk gjenværende løpetid for gjeld som skal videreføres. Enkelte av bankene har justert standardforutsetningen for gjenværende nedbetalingstid for forbrukslån til syv år. Finanstilsynet understreker at forbrukslånsforskriftens krav om en nedbetalingstakt på fem år, etter hvert vil føre til at en forutsetning om gjennomsnittlig gjenværende løpetid for forbrukslån på mer enn fem år ikke vil være forsvarlig.

Én av bankene hensynte på tilsynstidspunktet ikke effekten av den forutsatte renteøkningen på fem prosentpoeng for forbrukslån og én annen bank la inn forutsetninger om reallønnsvekst som i stor utstrekning eliminerte effekten av renteøkningen. Finanstilsynet ser på rentepåslaget på fem prosentpoeng som en nødvendig buffer i betjeningsevneberegningen for å hindre at kunder tar opp lån som kan skape økonomiske problemer. Finanstilsynet forventer at bankene, i overensstemmelse med vanlig praksis ved bolig- og forbruksfinansiering i norske banker, hensyntar likviditetseffekten av en umiddelbar økning av renten.

Samlet betjeningsevne

Etter Finanstilsynets oppfatning overvurderte alle bankene søkeres betjeningsevne i betydelig grad. Finanstilsynet har sammenlignet effekten av bankenes modeller for å beregne kundenes betjeningsevne med en beregning basert på standard SIFO-satser og realistiske forutsetninger for gjenværende løpetid på eksisterende gjeld, renteøkning på fem prosentpoeng og utgifter til SFO, bolig og bil. Sammenligningen viser at en søker som på bakgrunn av Finanstilsynets forutsetninger ikke har likviditetsoverskudd og dermed ikke skulle fått lån, i alle bankene ville kommet ut med en betjeningsevne som tillot bevilgning av lån på flere hundre tusen kroner. Som resultat av tilsynene, har enkelte av bankene strammet inn sin betjeningsevneberegning betydelig.

Etter Finanstilsynets oppfatning åpner utlånspraksisen i flere av bankene fremdeles for å innvilge forbrukslån til kunder med svak betjeningsevne, i strid med god forretningskikk.

Finanstilsynet forventer at bankenes styrer påser at modellene for å beregne betjeningsevne endres slik at alle relevante kostnader hensyntas.

Gjeldsgrad

Ifølge retningslinjene bør ikke bankene innvilge forbrukslån som innebærer at lånekundens samlede gjeld utgjør mer enn fem ganger brutto årsinntekt. Bestemmelsen er videreført som et krav i forskriften. På tilsynstidspunktet tillot de interne retningslinjene i enkelte av bankene innvilgelse av lån som medførte at samlet gjeld utgjorde mer enn fem ganger brutto inntekt. Finanstilsynet understreker at gjeldsgradsbestemmelsen skal bidra til å forebygge for høy gjeld i husholdningene og gjelder uavhengig av beregnet betjeningsevne. Forskriften innebærer at bankene hvert kvartal kan innvilge lån med gjeldsgrad over fem innenfor den samlede fleksibilitetsrammen for avvik fra ett eller flere av kravene til betjeningsevne, gjeldsgrad og avdrag på fem prosent av nye utlån.

Avdrag

Ifølge retningslinjene bør ikke bankene innvilge lån med løpetid over fem år. Finanstilsynet presiserte i brev til finansforetakene i januar 2018 at det også for rammekreditter forutsettes avdragsbetaling hver termin. I forskriften er det bestemt at den månedlige nedbetalingen for nedbetalingslån minst skal utgjøre et beløp som vil medføre at lånet nedbetales i løpet av fem år når lånet avdras som serie- eller annuitetslån. For rammekreditter skal det månedlige minimumsbeløpet beregnes på grunnlag av benyttet kreditt (saldo) på beregningsdagen og utgjøre et beløp som medfører at saldoen nedbetales som serielån over fem år.

Tilsynene viste at flere av bankene ikke etterlevde retningslinjenes bestemmelser om avdragsbetaling. Spesielt gjelder dette bankenes rammekreditter. Bankenes erfaring er at kundene ved valg mellom flere tilbydere av forbrukslån vektlegger terminbeløpets størrelse fremfor rentesatsen. Ifølge forskriften er bankenes adgang til å fravike kravet om maksimalt fem års nedbetalingstid lån begrenset av fleksibilitetsgrensen på fem prosent for avvik fra ett eller flere av kravene til betjeningsevne, gjeldsgrad og avdrag.

Refinansiering

Ifølge retningslinjenes kunne bankene innvilge lån som avvek fra kravene til betjeningsevne og gjeldsgrad når ett eller flere forbrukslån ble erstattet med et nytt lån (refinansiering), forutsatt at refinansieringslånet hverken oversteg det eksisterende lånet, hadde lengre løpetid enn gjenværende løpetid på det eksisterende lånet eller lempeligere krav til avdragsbetaling. I forskriften er de separate kravene om løpetid og avdragstakt for refinansieringslån erstattet med et krav om at det nye lånet ikke skal øke summen av renter, gebyrer og andre kostnader kundene skal betale i lånets løpetid i forhold til summen av kostnadene ved nedbetaling av eksisterende gjeld.

Tilsynene viste at én bank innvilget refinansieringslån med en nedbetalingstid på opp til 15 år uten å innhente informasjon om faktisk gjenværende løpetid, og én annen bank innvilget lån med 15 års nedbetalingstid ved refinansiering av kredittkortgjeld og av lån der kundene

ikke kjente faktisk restløpetid for nedbetalingslån som ønskes refinansiert. Finanstilsynet bemerker at det å legge til grunn 15 år som restløpetid for nedbetalingslån når banken mangler kunnskap om gjenværende løpetid for lån som er tatt opp i andre banker, ikke oppfyller kravene til nedbetalingstid i retningslinjene.

Finanstilsynet gjør oppmerksom på at de nye bestemmelsene om nedbetaling av refinansieringslån i forskriften forutsetter at banken innhenter informasjon om kostnadene og nedbetalingsprofilen for lån som skal refinansieres, slik at det kan dokumenteres at summen av kostnader for det nye lånet ikke overstiger kostnadene for lånene som skal refinansieres. Ved refinansiering av rammelån uten avtalt nedbetaling har Finanstilsynet i rundskriv 5/2019 uttalt at det skal legges til grunn at rammelånet nedbetales som et ordinært serielån over ti år.

For å sikre at forutsetningene for låneopptaket ikke brytes, forventer Finanstilsynet at bankene utbetaler refinansieringslån direkte til de opprinnelige långiverne. Finanstilsynet bemerker dessuten at bankene ved innfrielse av kredittkort og rammekreditter i tillegg må påse at kredittrammer blir slettet.

3 Utlånsvirksomheten – øvrige forhold

Geografisk ekspansjon

Flertallet av bankene yter forbrukslån i andre land, og flere banker har som mål å utvide utlånsvirksomheten til flere land, også utenfor Norden. Etter Finanstilsynets oppfatning bidrar virksomhet i flere land til operasjonell risiko og risiko for tap som følge av mangelfull erfaring med regelverk, markedsforhold og forbrukeratferd i de landene bankene går inn i. Finanstilsynet understreker styrenes ansvar for til enhver tid å ha tilstrekkelig oppmerksomhet knyttet til risikofaktorer både i nye og etablerte markeder.

Bruk av agenter

Flertallet av bankene mottar majoriteten av lånesøknadene via agenter bankene har avtaler med. Agentene driver egen markedsføring av forbrukslån og distribuerer elektronisk innkomne lånesøknader til flere banker. Lånetilbudene som kommer inn fra bankene, blir videresendt til lånesøkerne med agentenes anbefaling. Bankene har ansvaret for at agentene opptre i tråd med de samme reglene som bankene er underlagt. Finanstilsynet forventer at bankene på en systematisk måte kontrollerer agentenes virksomhet, herunder markedsføring.

Ifølge Finanstilsynets rundskriv 16/2009² kan en agent ikke knytte til seg andre som skal opptre som agenter (underagenter). Finanstilsynet understreker at agenter som opptre på vegne av banken, ikke kan benytte distribusjonskanaler hvor lånetilbud ikke markedsføres i agentens navn, og at all slik virksomhet hvor et foretak formidler lånesøknader til en agent,

² Vil bli erstattet av rundskriv 6/2019

er å anse som underagentvirksomhet og derfor ikke er i tråd med Finanstilsynets krav til betryggende innretning av finansforetaks distribusjon gjennom agenter.

Gjennomføringen av bestemmelsen om maksimalt fem års nedbetalingstakt i én av bankene ble forsinket fordi det tok tid før alle bankens agenter hadde tilpasset sine søknadsskjemaer. Finanstilsynet understreker bankens ansvar for å påse at agentene til enhver tid opptrer i samsvar med reglene bankene er underlagt.

Bruk av scoring

Bankene bruker scoring-modeller for å sile ut kunder som forventes å utgjøre for høy tapsrisiko og for å fastsette renten på lån som innvilges. Det tar lang tid å bygge opp statistikk som gjør det mulig for den enkelte bank å utvikle scoring-modeller som er tilpasset bankenes markedssegmenter. De nyetablerte bankene er derfor avhengig av modeller som er utviklet av analysefirmaer basert på andre kundesegmenter. Slike generelle modeller kan gi dårligere treffsikkerhet og høyere tap.

Grenseverdien ("cut off"-nivået) som gir systemmessig avslag, tilsvarte i flere av bankene en statistisk sannsynlighet for at kunden vil få betalingsanmerkning innen tolv måneder på over tjue prosent. Scoringkravet er ett av flere avslagskriterier i bankenes bevilgningsrutiner. Finanstilsynet har likevel bedt styrene i banker med høye grenseverdier for å avslå lånesøknader vurdere om bankenes praksis er forenlig med en kredittvurdering som skal hindre at forbrukere tar opp lån som kan påføre dem økonomiske problemer.

Grense for usikret gjeld

Flere banker hadde ikke interne retningslinjer som begrenset hvor stor usikret gjeld kundene kan ha etter utbetalingen av bankenes lån. I tilfellet det var fastsatt et tak for samlet usikret gjeld, var maksimumsbeløpet 800 000 kroner. Etter Finanstilsynets oppfatning er høy usikret gjeld et tegn på anstrengt økonomi.

Tilbud om større lån

I vurderingen av lånesøknader, foretar de fleste bankene en beregning av hvor stort lån kunden maksimalt kan betjene med den tilgjengelige overskuddslikviditeten før det nye låneopptaket. Hvis beregningen tilsier at søkerne kan innvilges et større lån enn de har søkt om, gir halvparten av bankene underveis i den elektroniske søknadsprosessen kundene beskjed om at de kan øke søknadsbeløpet. Etter Finanstilsynets oppfatning øker bankens tilbud om et forhøyet lånebeløp risikoen for at forbrukere påtar seg gjeldsforpliktelser som de ikke nøye har vurdert konsekvensene av. Etter Finanstilsynets oppfatning er bankens praksis med å tilby høyere forbrukslån enn kundene har søkt om, derfor ikke forenlig med god forretningskikk. Det vises i den sammenheng til finansforetaksloven § 13-5 (4) og § 16-1 (4).

Salg av misligholdte lån

Alle bankene som ble undersøkt, har i 2018 solgt misligholdte lån til andre foretak som derved har overtatt tapsrisikoen knyttet til lånene. I flertallet av tilfellene er lånene solgt i

henhold til gjensidig bindende avtaler om salg av nye misligholdte lån innenfor en definert tids- og beløpsramme. Avtalene forplikter bankene i varierende grad til ikke å endre sin kredittvurderingspraksis på en måte som øker tapsrisikoen. Den risikoavlastende betydningen av avtalene avhenger av avtalenes gjenværende varighet. Finanstilsynet understreker at markedet for salg av misligholdte forbrukslån kan endres raskt.

Finanstilsynet har i likelydende brev av 19. februar 2019 til alle finansforetak understreket at foretakene må innhente særskilt samtykke fra kunden ved overdragelse av porteføljer til andre foretak enn finansforetak.

4 Operasjonell risiko

Flertallet av bankene er nyetablerte eller har nylig begynt å yte forbrukslån i andre land. I tillegg har bankene etablert innskuddsvirksomhet utenfor Norge. Finanstilsynet bemerker at høy utlånsvekst og etablering av innskudds- og utlånsvirksomhet i flere land øker den operasjonelle risikoen. Finanstilsynet viser også til at bankene i stor grad er avhengig av en rekke eksterne leverandører og er sårbar for uforutsette IKT-hendelser. Bankene er dessuten avhengig av tett oppfølging av kundeporteføljen for ikke å bli utsatt for svindel og hvitvasking. Etter Finanstilsynets vurdering er bankenes operasjonelle risiko høy.

5 Forretningsmodell – Avkastning og risiko

Forbrukslånsbankene har en forretningsmodell med vesentlig høyere rentenetto og vesentlig høyere mislighold enn de tradisjonelle fullsortimentsbankene. Foretakene har hatt høy vekst de senere årene, og flere har hatt svært høy egenkapitalavkastning. Rentenetto som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital har imidlertid avtatt gradvis de siste årene, mens misligholdet i prosent av utlån har økt. For å opprettholde en høy egenkapitalavkastning, er foretakene avhengig av fortsatt vekst i utlån.

Det er en sammenheng mellom forventet avkastning og risiko. Bankenes ambisjoner om høy egenkapitalavkastning kan vanskelig oppfylles uten at det tas betydelig risiko. Styret i den enkelte bank må påse at banken utvikler systemer for å måle risiko og risikojustert lønnsomhet og fastsette avkastningsmål som gir en bærekraftig virksomhet over tid.

Flere av bankene har avtale om salg av misligholdte lån til andre foretak. Etter Finanstilsynets oppfatning bidrar praksisen med å selge misligholdte lån til at bankenes rapporterte mislighold ikke reflekterer den underliggende misligholdsrisikoen knyttet til forbrukslån. Høy underliggende misligholdsrisiko innebærer at en betydelig del av bankenes kunder selv i gode tider får problemer med å betjene lånene bankene innvilger. Ved et tilbakeslag i norsk økonomi vil forbrukslånsbankene være ekstra utsatte. Selv om omfanget av forbrukslån fortsatt utgjør en liten andel av husholdningenes samlede gjeld, mener

Finanstilsynet at den sterke veksten i forbrukslån bidrar til å øke husholdningenes sårbarhet og til å forsterke effekten av et eventuelt tilbakeslag i økonomien.

Markedet for kjøp av misligholdte lån har så langt redusert bankenes tapsrisiko knyttet til tilveksten av misligholdte lån og frigitt kapital for ytterligere vekst. Etter Finanstilsynets oppfatning kan økt misligholdsvolum og endrede rammebetingelser føre til at markedet for overdragelse av misligholdte lån raskt kan endres. Finanstilsynet understreker at bankene i sin kapitalplanlegging må ta høyde for økonomisk tilbakeslag og at vilkårene og mulighetene for salg av porteføljer kan endres.

Flere av bankene peker på at tilgang på gjeldsinformasjon fra gjeldsinformasjonsforetakene vil bidra til et bedre grunnlag for kredittvurderingene. Det antas at gjeldsinformasjonen vil kunne medføre at en andel av kundene som i dag har fått lån eller ville ha fått lån på gale premisser, ikke lenger vil få lån. Bankene må vurdere vekstambisjonene i lys av markedsendringene som tilgjengelig gjeldsinformasjon kan medføre. Bankene må også være forberedt på at misligholdet på eksisterende utlånsmasse vil kunne øke som følge av at enkelte kunder ikke vil kunne få refinansiering i andre banker når gjeldsinformasjonen blir kjent.

6 Oppfølging

Finanstilsynet vil gjennom tilsynsvirksomheten fortsatt ha stor oppmerksomhet rettet mot banker som opererer innen forbrukslånssegmentet. Finanstilsynet vil gjennom risiko- og kapitalvurderingsprosessen (SREP) fastsette kapitalkrav som gjenspeiler risikoen i virksomheten.

Finanstilsynet vil også innhente kvartalsvis rapportering av etterlevelsen av den nye forskriften om krav til finansforetakenes utlånspraksis for forbrukslån fra ca. 40 foretak som yter forbrukslån i det norske markedet. Plikten til å rapportere inkluderer filialer av utenlandske banker og foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge.

